

Вих. №20201002/1 від 10.02.2020 р.

**Голові Комітету з питань здоров'я
нації, медичної допомоги та медичного
страхування
Верховної Ради України
М. Б. Радуцькому
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
radutsky@rada.gov.ua**

**Депутатам Комітету з питань здоров'я
нації, медичної допомоги та медичного
страхування
Верховної Ради України**

*Відкритий лист щодо законопроекту № 2813 «Проект Закону про
внесення змін до деяких законів України щодо охорони
здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну»*

Шановний Михайле Борисовичу!

Громадська організація «Центр демократії та верховенства права» (далі – ЦЕДЕМ) засвідчує Вам свою щирю повагу та звертається до Вас із наступним.

28 січня 2020 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроект №2813 «Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну», який покликаний виконати міжнародні зобов'язання України у питаннях гармонізації українського законодавства відповідно до положень Рамкової конвенції ВООЗ з боротьби проти тютюну та норм Директиви ЄС/2014/40 з головним наголосом на високий рівень охорони здоров'я людини, особливо молоді, та впровадити сучасні високі міжнародні стандарти з боротьби проти тютюну у комплекс заходів із подолання тютюнової епідемії.

Зазначена законодавча ініціатива є підтвердженням європейського курсу України та її бажання рішуче та ефективно діяти задля зменшення негативних наслідків на здоров'я населення від поширення вживання тютюнових виробів.

Центр демократії та верховенства права підтримує здоровий спосіб життя та з 2010 року бореться з тютюнокурінням в Україні, втілюючи проект “Київ без тютюнового диму” у співпраці із Коаліцією громадських організацій “За вільну від тютюнового диму Україну!”.

Юристи ЦЕДЕМ систематично працюють над зниженням рівня куріння в Україні, розробляючи та просуваючи ухвалення законів, зокрема про заборону

реклами тютюну, куріння в кафе, барах та ресторанах, підвищення акцизів, заборону реклами сигарет у місцях продажів.

На нашу думку, пріоритетом у цьому напрямку має бути забезпечення високого рівня захисту здоров'я людей, особливо дітей та молоді, від куріння, що сприятиме зменшенню передчасної захворюваності та смертності від неінфекційних хвороб причиною яких є вживання тютюнових виробів та їх неконтрольований обіг, насамперед, серед найбільш вразливих груп населення – дітей та молоді.

За офіційною статистикою, 80% українців не курять, а серед курців немає жодної людини, яка хоче, щоб її діти продовжували потрапляти в пастку тютюнової залежності. Цілком справедливо, що через це більше 80% людей в Україні підтримують заборону сигаретних викладок у магазинах, виступають за збільшення кількості громадських місць без тютюнового диму та вимагають заборонити продавати електронні сигарети дітям. Такі дані показало опитування Київського інституту соціології, що проводилося у 2019 році.

Як засвідчує досвід 2009-2014 років, поширеність куріння в Україні стрімко йшла на спад саме завдяки антитютюновим законам, які були прийняті впродовж згаданого періоду часу. Втім, за останні декілька років тенденція загальмувалась, адже останні законодавчі обмеження стосовно куріння були прийняті ще в 2012 році. Вони стосувалися заборони на куріння в ресторанах, заборони реклами сигарет, медичні попередження про шкоду куріння на пачках. Відсутність прогресу у зменшенні куріння – це серйозний сигнал про необхідність законодавчого захисту дітей і молоді від тютюнової епідемії, агресивної реклами сигарет на вулицях та в соціальних мережах.

Сучасні технології виробництва тютюнових виробів, пропагування виробниками «безпечності» електронних сигарет та нових пристроїв для вживання тютюну шляхом нагрівання стали новими серйозними загрозами для громадського здоров'я. Тютюнова індустрія зухвало нав'язує споживачам використовувати новітні тютюнові вироби, маніпулюючи їх думкою про нібито «меншу шкідливість» та можливу «користь», яка допоможе кинути курити. Насправді ж останні дослідження вказують, що корисність цих виробів перебільшена, а безпечність не підтверджена жодними науково-обґрунтованими висновками.

У зв'язку з цим, експерти громадського здоров'я наголошують на важливості регуляції згаданих виробів на законодавчому рівні так само, як і звичайних сигарет. Заборона їх реклами, продажу дітям та куріння в громадських місцях матимуть наслідком суттєве скорочення їх вживання, що зменшить подальші ризики для здоров'я, які підтверджено низкою закордонних наукових досліджень (в т.ч. проведені Королівським коледжем лікарів, Департаментом охорони здоров'я Англії у Великобританії; Національною академією наук, інженерії та медицини, Американським онкологічним товариством – США).

Окремо наголошуємо, що вживання тютюнових виробів входить до групи ключових факторів ризику виникнення неінфекційних захворювань (серцево-

судинних, цукрового діабету, раку, хронічних обструктивних захворювань легень і розладів психічного здоров'я), які є причиною майже 84% всіх смертей в Україні. Таким наслідком передує поширеність куріння, яка в Україні становить 20% серед дорослих та 18,4% серед юнацтва відповідно до досліджень GATS та GYTS на замовлення Всесвітньої організації охорони здоров'я.

З урахуванням викладеного, запропоновані законопроектom №2813 кроки, які спрямовані, в першу чергу, на зменшення привабливості й доступності тютюнових виробів, допоможуть забезпечити високий рівень захисту здоров'я людини, особливо дітей та молоді, від шкоди вживання тютюну та його замінників у відповідності з нормами Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну (ратифікована Україною у 2006 році).

Також норми законопроекту № 2813 передбачають імплементацію Директиви 2014/40/ЄС «Про наближення законів, правил та адміністративних положень держав-членів, що стосуються виробництва, презентації та продажу тютюну та супутніх товарів та скасування Директиви 2001/37/ЄС», яка запроваджує стандарт захисту від тютюну на всьому просторі європейської спільноти. Для України якнайшвидша імплементація Директиви 2014/40/ЄС є виконанням Глави 22 «Громадське здоров'я» Угоди про асоціацію.

ЦЕДЕМ зауважує, що законопроект у разі прийняття поглибить реалізацію Указу Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 р. «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», зокрема Ціль 3: «забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» та зрештою повністю виконає зобов'язання імплементувати Директиву 2014/40/ЄС відповідно до Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, який було затверджено постановою Кабінету Міністрів України №1106 від 25 жовтня 2017 року.

Враховуючи наведене, Центр демократії та верховенства права повністю підтримує законопроект № 2813 і має впевненість, що прийняття та реалізація цих норм, які запропонували народні депутати України, врятують десятки тисяч життів в Україні від передчасної смерті та сприятимуть вищій якості життя.

**З повагою,
директор**

Тарас Шевченко

